

| هوالمصور |

چالش‌های طراحی جلد کتاب‌دهه‌ی اخیر در ایران

دکتر میترا معنوی راد
فاطمه مرسلی توحیدی

انتشارات دانشگاه الزهرا (س)

چالش‌های طراحی جلد کتاب دهه‌ی اخیر در ایران

دکتر میترا معنوی راد
فاطمه مرسلی توحیدی

ناشر: انتشارات الزهرا (س)

ناشرهمکار: انتشارات مرکب سپید

طراحی صفحات: کارگاه گرافیک فرگاهی

طراحی جلد: میترا معنوی راد

نوبت چاپ: یکم، ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۲-۹۸-۰

قیمت: ... ریال

مراکز پخش:

ونک، دانشگاه الزهرا (س) تلفن: ۸۵۶۹۲۷۶۹-۸۸۰۴۸۹۳۳

بلوار کشاورز، نبش ۱۶ آذر، انتشارات دانشگاه الزهرا (س)

وبگاه فروش اینترنتی: <http://research.alzahra.ac.ir>

کلیه‌ی حقوق برای دانشگاه الزهرا (س) محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۷

مقدمه

۲۳

فصل اول:

عوامل مؤثر در تحلیل طراحی جلد کتاب

۲۵

اهمیت طراحی جلد کتاب از منظر اجتماعی

۲۵

ارتقای فرهنگ بصری جامعه

۲۶

حضور طرح به عنوان سندی از ذوق جامعه

۲۸

اهمیت پیرامونی جلد کتاب

۲۸

ماندگاری طرح جلد نسبت به سایر رسانه‌ها

۲۹

گستره نشر

۳۰

عوامل مؤثر در شکل‌گیری اثر هنری

۳۱

دنیاهای هنر هوارد بکر

۳۲

دستگاه‌های توزیع

۳۳

قید و بندها و امکانات

۳۳

عرف‌ها

۳۳

طراحی جلد و حوزه کیفی متفاوت: طراحی فاخر، طراحی نازل

۳۴	گرافیک فاخر و زیبای سنا سانه
۳۵	گرافیک بازاری و نازل
۳۵	صنعت فرهنگ
۳۷	کیچ
۳۹	مصادیق کیچ در طراحی جلد کتاب

فصل دوم: طرح جلد کتاب

۴۹	
۵۱	اهمیت طراحی جلد کتاب
۵۲	خط سیر طراحی جلد کتاب در ایران
۵۳	طراحی جلد پیش از انقلاب
۶۳	طراحی جلد در زمان انقلاب
۶۴	طراحی جلد پس از انقلاب
۶۸	از ابتدای دهه هفتاد تا حال حاضر
۷۲	تفاوت طراحی جلد کتاب در ایران در مقایسه با جهان
۷۵	اجزای سازنده جلد کتاب
۷۶	عناصر اصلی و مشترک
۷۶	روی جلد
۷۶	پشت جلد
۷۷	عطف
۷۷	عناصر فرعی
۷۷	روکش
۸۰	قاب یا جعبه

۸۰	زبانه جلد
۸۲	نگاهی به طراحی جلد با رویکرد فرهنگی و فاخر در ایران از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳
۸۴	تایپوگرافی
۸۷	تصویر
۹۵	قطع کتاب
۹۶	روش‌های مختلف در چاپ
۹۷	جلوه‌های ویژه در چاپ
۹۹	برش در کتاب
۱۰۱	پوشش <i>UV</i> و سلفون
۱۰۳	چاپ داغی یا طلاکوب
۱۰۴	جنس جلد
۱۰۷	گرافیک حسی و لمسی
۱۱۲	یونیفرم و هویت مشترک
۱۱۵	پیشینه یونیفرم‌سازی برای جلد کتاب در ایران
۱۱۹	روش‌های مختلف در طراحی یونیفرم
۱۲۰	تکنیک پردازش در یونیفرم
۱۲۰	پردازش یونیفرم از راه تصویر
۱۲۱	عکاسی
۱۲۹	تصویرسازی
۱۲۹	فتومونتاژ
۱۲۹	کاریکاتور
۱۳۰	تایپوگرافی

۱۳۳	یونیفرم از منظر مبانی گرافیک
۱۳۳	کادر
۱۳۴	موتیف و نقشماهی
۱۴۲	ترکیب بندی نوشته و تصویر
۱۴۵	رنگ
۱۴۶	ریتم
۱۴۹	یونیفرم از طریق تکنیک‌های خاص چاپ
۱۴۹	برش
۱۴۹	قطع کتاب
۱۵۱	جنس جلد

فصل سوم: طراحان جلد کتاب

۱۵۳	
۱۵۵	هنرمند در جامعه
۱۵۶	هنرمندان مستقل و هنرمندان وابسته
۱۵۷	بررسی چالش‌های مربوط به طراحی در ایران
۱۵۸	ضعف آموزشی
۱۵۹	ضعف آموزشی مدرّسان
۱۶۰	تعداد فارغ‌التحصیلان زیاد
۱۶۱	عدم به روز شدن دروس و توجه به نیاز مخاطب
۱۶۳	عدم استفاده صحیح از ابزارهای تکنولوژی
۱۶۷	مسائل اقتصادی طراحی
۱۶۷	تعرفه انجمن صنوفی طراحان

۱۷۳	مقایسه دستمزد طراحی جلد کتاب با دیگر خدمات گرافیک
۱۷۵	عدم مفاهمه و گفتگوی سازنده بین ناشر و طراح
۱۷۹	نداشتن زمان کافی برای طراحی
۱۸۰	عدم سپردن طرح جلد به طراح حرفه‌ای
۱۸۱	عدم مطالعه متن کتاب توسط هنرمند
۱۸۲	عدم توجه به محتوای کتاب در طراحی روی جلد
۱۸۶	عدم آشنایی طراحان با پروسه چاپ
۱۸۷	ضعف ایده در پرداخت جلد کتاب
۱۸۹	ضعف اجرا در پرداخت جلد کتاب
۱۹۱	نبود کارتیمی

فصل چهارم: ناشران و طراحی جلد کتاب	
۱۹۵	معرفی ناشر
۱۹۵	ضرورت بحث درباره ناشر
۱۹۷	ناشران دولتی و ناشران خصوصی
۲۰۰	عوامل مؤثر در برآیند کار ناشر
۲۰۱	سرمایه مادی کافی
۲۰۱	دانش فنی و مهارت شغلی-تخصصی
۲۰۲	علاقه و دلبستگی فرهنگی و هنری
۲۰۲	آینده‌نگری و دوراندیشی
۲۰۳	مخاطره‌پذیری و پویایی
۲۰۳	شناخت صحیح ناشر از مخاطب

- نمونه موردی: نظرسنجی نشرسوزه مهر درباره جلد کتاب از
ناشرین و مردم
- ۲۰۷ مدیریت هنری
- ۲۰۸ شاخص‌های مدیرهای کارا و اثربخش
- ۲۰۸ مدیریت هنری در نشرکتاب
- ۲۱۰ چالش‌های مربوط به مدیریت هنری در بازار نشر
- ۲۱۲ چالش‌های طراحی جلد از منظر ناشران و مدیران هنری
- ۲۱۳ اهمیت طراحی جلد از منظر ناشران
- ۲۱۶ انتظارات ناشران از یک طراح گرافیک
- ۲۱۸ طرح جلد‌های پژوهشی
- ۲۲۰ دستمزد طراحی جلد
- ۲۲۴ سلیقه و ذائقه بصری مخاطب
- ۲۲۷ تصمیم‌گیری نهایی طرح جلد
- ۲۲۸ نقش حمایتی دولت از ناشران دولتی
- ۲۳۰ مجرای آشنایی ناشران با نظرات مخاطبان
- ۲۳۱ نقش یونیفرم و هویت بصری مشترک
- ۲۳۳ همکاری با مدیرهای هنری
- ۲۳۶ طراحی مجدد
- ۲۳۸ رابطه بین طرح جلد و محتوا
- فصل پنجم:**
مخاطبان و طراحی جلد کتاب
- ۲۴۱ تعریف مخاطب
- ۲۴۳

۲۴۵	اهمیت و ضرورت پرداختن به مخاطب
۲۴۷	محدودیت‌های شناخت مخاطب
۲۴۸	نظریه سرمایه اجتماعی در حوزه شناخت مخاطب
۲۵۱	سنجش آرای مخاطبان طرح جلد کتاب بر مبنای نظریه سرمایه فرهنگی
۲۵۲	تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از بخش اول پژوهش
۲۵۹	تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از بخش دوم پژوهش
۲۶۷	فهرست منابع

